

УДК 37.015.311:316.77]:373.3.016:811.111(045)

Барчі Б.В.кандидат психологічних наук, доцент,
Мукачівський державний університет**Апацька Я.Я.**здобувач вищої освіти ОС Бакалавр,
спеціальність 014 «Середня освіта (Мова та література
(англійська))»,

Мукачівський державний університет

ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розкрито питання формування комунікативної компетентності у початковій ланці. Підкреслено роль та значення необхідності формування комунікативної компетентності. Визначено, що для розвитку даної компетентності доцільно використовувати інтерактивні технології та інтерактивні методи навчання. Описано прийом віртуальної реальності як одного з найефективніших способів формування та удосконалення комунікативної компетентності.

Ключові слова: комунікативна компетентність, формування, мовленнєва компетенція, інтерактивні технології навчання, віртуальна реальність.

The purpose of teaching English is to master the language as a means of communication by younger pupils. It is important to encourage students to take active speech actions in communicative situations for the conscious usage English by primary school students in everyday life.

The ways to optimize English language proficiency need to be further studied and clarified, taking into account the requirements of the new State Standard, which provides for a communicative approach to English language learning, starting from primary school. To achieve the optimization of communicative competence, the most effective technologies are virtual reality and interactivity.

Key words: *communicative competence, formation, speech competence, interactive learning technologies, virtual reality.*

Сучасні тенденції, які диктує нам інформаційне суспільство схиляють нас до думки, що без оволодіння іноземною мовою не можна реалізувати себе в будь якій сфері діяльності. Розвиток саме мовної освіти, яка у першу чергу орієнтована на комунікативний підхід та оволодіння культурою мовлення, передбачають вивчення англійської мови у початковій ланці. Актуальність проблеми формування комунікативної компетентності у молодших школярів на уроках англійської мови викликана рядом чинників. Наступним визначальним чинником виступає первинне формування комунікативної компетентності у молодших школярів на уроках англійської мови.

Розкриттям даного питання займалися такі науковці та методисти: Т.І. Олійник Є.С. Швець, Н. М. Шустваль, Г.В. Кольцова, М. М. Назаренко, Е. И. Пассов, Г. В. Рогова, Л. В. Биркун, Л.П. Варзацька та ін.

Проблема формування комунікативної компетентності у молодших школярів на уроках англійської мови є недостатньо вивченою. Н. М. Шустваль, Г.В. Кольцова класифікували методи навчання, які сприяють ефективному формуванню комунікативної компетентності у молодших школярів на уроках іноземної мови.

Мета статті – розглянути процес формування комунікативної компетентності у молодших школярів на уроках англійської мови та проаналізувати методи і прийоми формування комунікативної компетентності учнів початкової школи.

Навчання іноземної мови в початковій школі є першоджерелом для формування в учнів комунікативної компетентності. Процес формування цієї компетентності передбачає засвоєння не тільки мови як такої, а й культури мови, яка вивчається. Розвиток комунікативної компетенції залежить від соціально-культурних умінь і навичок, які забезпечують входження молодшого школяра в іншомовну ситуацію.

Комунікативне спрямування побудоване на дидактичних та методичних принципах.

Такими принципами є: особистісна орієнтованість навчання, урахування випереджального вивчення рідної мови, мінімізації змісту навчання, тематичної організації, діяльнісного характеру, диференціації та індивідуалізації навчання, соціокультурного спрямування, взаємопов'язного та збалансованого навчання, сприяння розвитку, навчання й виховання, а також принцип взаємопов'язаного навчання видів мовленнєвої діяльності: читання, аудіювання, письма та говоріння. Вищезгадані принципи дають основну характеристику змісту навчання іноземної мови, який повинен відбивати

реальні потреби використання мови як засобу спілкування та відповідати пізнавальним інтересам молодшого школяра.

Необхідність формування комунікативної компетентності молодших школярів зумовлена вибором методів і технологій навчання. Роздумуючи над вибором тих чи інших методів, на перше місце висувається питання представлення навчального матеріалу. Ураховуючи специфіку англійської мови, перше місце займають інтерактивні технології навчання. Такі технології забезпечують потрібні умови для активізації пізнавальної та мовленнєвої діяльності молодшого школяра для формування необхідних навичок та вмінь.

З метою підвищення якості та ефективності навчального процесу з англійської мови відбувається впровадження в освітній процес інтерактивних методів навчання [1].

Інтерактивні методи – це форма навчання, у процесі якого учні і вчитель перебувають у режимі бесіди, діалогу між собою. Це співпраця, «взаємонавчання»: вчитель – учень, учень – учень. Це спільне навчання, взаємне навчання, де і учень і учитель мають рівні права, та є рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять [2].

Інтерактивна взаємодія виключає домінування конкретного учасника навчального процесу над іншим, однієї думки над іншою. Під час такого спілкування учні вчаться бути ліберальними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, ухвалювати обґрунтовані рішення.

Науковці стверджують, що отримання знань, формування вмінь і навичок, розвиток особистісних якостей, набуття певних компетентностей особистості учня є найефективнішими, якщо в освітньому процесі використовують інтерактивні форми і методи.

Найефективніші інтерактивні методи навчання, які використовуються для формування комунікативної компетентності у молодших школярів на уроках англійської мови: робота у групах; інтерактивні презентації; рольові ігри; аналіз історій і ситуацій.

Проблема використання інтерактивних методів та прийомів вивчалася багатьма науковцями. Методичний аспект інтерактивної технології частково досліджували Д.В.Джонсон, Л.В. Пироженко, О.І. Пометун. Молодші школярі починають реалізовувати лексичні одиниці на практиці, коли є усвідомлені інформації, яку вони хочуть передати.

«Обмін є основною одиницею розмови... Лінгвістична інтерактивність є спільною діяльністю», що включає в себе «установлення трикутника відносин між відправником, одержувачем і ситуативним контекстом», де спілкування може бути усним чи писемним [3].

Інтерактивна взаємодія виключає як переважання одного учасника навчального процесу над іншим, так і однієї думки над протилежною. В ході інтерактивного навчання учні вчаться бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично міркувати, приймати продумані рішення. Важливим аспектом інтерактивного навчання є почуття групової «потрібності», дає слабким, невпевненим у собі учням можливість відчувати себе у безпеці та вселяє впевненість у подальшій можливості подолати труднощі. Коли діти вчаться разом, вони відчують інтелектуальну підтримку, яка дає можливість вийти за рамки їх нинішнього рівня [4].

Не менш ефективною технологією навчання є технологія віртуальної реальності. Технологія віртуальної реальності містить у собі можливості створення високоякісних 3D електронних освітніх ресурсів, презентаційних та інформаційних матеріалів тощо. Надзвичайно широкої популярності набрала ця технологія саме у рамках інклюзивної освіти. Технологія віртуальної реальності дозволяє користувачеві з особливими потребами мати доступ і використовувати такі ж самі навчальні матеріали з дому, як і у реальному навчальному закладі. Учасники в режимі VR покращили результати навчання (тобто пригадування та відновлення) та показники залучення (когнітивні та агентські субскали) порівняно з показниками у традиційному режимі навчання. Емоційна самооцінка до та після фази навчання у режимі VR показали збільшення позитивних емоцій та зменшення негативних емоцій. Загалом, учасники режиму VR показали покращений досвід навчання порівняно з традиційними методами навчання. Поєднання візуалізації та інтерактивності робить режим навчання VR вигідним для ефективної освіти [5].

Отже, метою навчання англійської мови є оволодіння молодшими школярами мовою як засобом спілкування. Для активної взаємодії важливо заохочувати учнів до активних мовленнєвих дій у комунікативних ситуаціях для свідомого використання учнями початкової школи англійської мови у повсякденному житті.

Подальшого вивчення і уточнення потребують шляхи оптимізації оволодіння англійською мовою з урахуванням вимог нового Державного стандарту, який передбачає комунікативний підхід до вивчення англійської мови, починаючи з початкової школи. Для досягнення оптимізації комунікативної компетентності найефективнішими технологіями є віртуальна реальність та інтерактивність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Варзацька Л.П. Інтерактивні методи навчання: лінгводидактичні засади / Л.П. Варзацька // Дивослово. - №2. - 2005. - С. 89-90.
2. Грицк О. І. Практичне використання інтерактивних методів навчання на уроках у початковій школі / О.І. Грицк. - №27. - 2011. - С. 2-19.
3. Wells, G. Learning through interaction: The Study of Language Development / G. Wells. – Cambridge: CUP, 1981. – 456 p.
4. Пентилюк М.В. Сучасний урок української мови / М.В. Пентилюк, Т.С. Окуневич. – Харків, 2007. - С. 79.
5. Korniienko I. O. The relationship between problematic use of smartphones and social anxiety/ I.O. Korniienko, B.V. Barchi // Journal of intellectual disability - diagnosis and treatment. – Ontario, Canada, 2020. – Volume 8, Issue 2. – P.1.

УДК 373.2.016:796.011.3]:617.75-053.4

Бобирєва Ю. С.

здобувач вищої освіти II курсу,
спеціальність «Спеціальна освіта. Логопедія»,

Мукачівський державний університет

Кас'яненко О. М.

кандидат педагогічних наук, доцент, ст. викладач,

Мукачівський державний університет

**ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ**

У статті розглянуто результати дослідження історико-педагогічної, наукової, методичної літератури та аналізу архівних джерел з теорії та практики фізичного виховання дітей дошкільного віку з порушеннями зору.

Ключові слова: *фізичне виховання, корекція, сліпі діти, слабозорі діти.*

The article considers the results of research of historical and pedagogical, scientific, methodical literature and analysis of archival sources on the theory and practice of physical education of preschool children with visual impairments.

Key words: *physical education, correction, blind children, partially sighted children.*

Динаміка сучасного суспільного розвитку вимагає серйозного аналізу і кардинального перегляду системи освіти, і зокрема фізичного виховання як

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>